

Krizový plán školy

Základní škola Ostrava-Hrabová, Paskovská 46,
příspěvková organizace

Obecné informace:

Název školy	Základní škola, Ostrava-Hrabová, Paskovská 46, příspěvková organizace
Adresa školy	Paskovská 46/110, 720 00 Ostrava-Hrabová
E-mail	info@zshrabova.cz
www stránka	www.zshrabova.cz
Telefon	599 507 121
Ředitelka školy	Mgr. Petra Nytrová
Zástupce ředitele	Mgr. Věra Kozubová
Zástupce ředitele	Mgr. Martina Janečková
Zřizovatel	Statutární město Ostrava – městský obvod Hrabová
Adresa zřizovatele	Bažanova 4, 720 00 Ostrava-Hrabová

Školní metodik prevence	Mgr. Martina Janečková
Telefon	599 507 126
E-mail	martina.janeckova@zshrabova.cz

Výchovný poradce	Mgr. Alena Gomolová
Telefon	599 507 127
E-mail	alena.gomolova@zshrabova.cz

Důležité kontaktní údaje:

Policie ČR Ostrava Hrabůvka..... 596 785 101

OSPOD ÚMO OV- Jih599 430 271

PPP Mgr. Petra Chudá.....739 039 032

PPP Mgr. Jakub Macošek.....739 039 215

PPP Mgr. Kateřina Puterová605 397 594

ÚVOD

Krizový plán školy je součástí Preventivního programu školy. Cílem krizového plánu je stanovit závazný postup pro všechny pracovníky školy v případech podezření či výskytu vybraných typů rizikového chování. Krizový plán bude mít k dispozici každý pracovník školy a zároveň bude vytištěn a umístěn na nástěnce ve sborovně.

Krizový plán je vypracován v souladu s metodickými pokyny MŠMT:

1. Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č. j. 21291/2010-28.
2. Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních Č.j. 21 149/2016
3. Metodický pokyn MŠMT k jednotnému postupu při omlouvání nepřítomnosti žáků ve škole a při postihu záškoláctví Č.j. 10 194/2002-14
4. Metodické doporučení k bezpečnosti žáků a studentů ve školách a školských zařízeních – minimální standard bezpečnosti Č.j. 1981/2015-1
5. Metodický materiál k jednotnému postupu řešení záškoláctví v Ostravě

Krizový plán dále vychází z těchto zákonů:

1. Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon
2. Zákon č. 59/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů
3. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon
4. Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí
5. Zákon č. 250/2016 Sb., o přestupcích ve znění pozdějších předpisů

Doporučené postupy jsou závazné pro všechny pedagogické pracovníky.

O pohovoru s žákem nebo s jeho zákonnými zástupci se provede zápis, do něhož se uvedou všechny důležité skutečnosti a domluvené závěry. Přítomní zápis podepíše a obdrží kopii. Odmítnutí podpisu či převzetí zápisu se také zaznamenává do zápisu.

Jednotlivé situace /obsah/:

- Záškoláctví
- Krádež ve škole
- Vandalismus ve škole
- Tabákové výrobky
- Alkohol
- Omamné a psychotropní látky
- Šikana
- Kyberšikana
- Netolismus
- Domácí násilí
- Sebeпоškozování
- Ozbrojený útok ve škole
- Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus

KRIZOVÝ PLÁN - ZÁŠKOLÁCTVÍ

Za záškoláctví je považována neomluvená absence žáka základní či střední školy při vyučování. Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku. Je chápáno jako porušení školního řádu, současně jde o porušení školského zákona, který vymezuje povinnou školní docházku a povinnost žáků do školy chodit řádně a včas. Nezřídka je spojeno s dalšími typy rizikového chování, které negativně ovlivňují osobnostní vývoj jedince.

Školní docházku eviduje třídní učitel a při podezření na záškoláctví nebo v případě, že je doklad potvrzující důvod nepřítomnosti žáka nevěrohodný, se obrací na zákonného zástupce nezletilého žáka, nebo může požádat o spolupráci VP, ŠMP, dětského lékaře případně věcně příslušný správní orgán.

Zákonný zástupce žáka omlouvá vždy, pokud byl nepřítomen ve výuce a je povinen takto učinit do tří dnů od vzniku absence (osobně, mailem, telefonicky, prostřednictvím Bakalářů). Omluvenku v systému Bakaláři předloží žák třídnímu učiteli (dále jen TU) do dvou dnů po ukončení nepřítomnosti. O vícedenní neúčasti žáka ve výuce (6 a více dnů) z jiných důvodů žádá zákonný zástupce písemně vedení školy.

Doporučené postupy:

V případě žáka prvního stupně s neomluvenou absencí do součtu 10 vyučovacích hodin a do 12 hodin u žáka druhého stupně:

1. proběhne **konzultace TU s rodiči** (zákonnými zástupci) směřující k eliminaci či úplnému zamezení neomluvené absence žáka
2. TU zve prokazatelně (telefonicky, prostřednictvím Bakalářů, doporučeným dopisem...) rodiče k projednání důvodů absence
3. v případě problémové komunikace se zákonnými zástupci škola zasílá oficiální výzvu prostřednictvím doporučeného dopisu nebo datovou schránkou
4. pokud zve škola na jednání telefonicky je nutné i tohoto rozhovoru mít krátký písemný zápis
5. v rámci jednání bude proveden zápis, kde budou jasně uvedeny kroky k nápravě. Kopii dostává zákonný zástupce, originál zůstává škole.

V případě žáka prvního stupně s více než 10 neomluvenými hodinami, u žáka druhého stupně s více než 12 neomluvenými hodinami:

1. škola svolává **výchovnou komisi**
2. dále platí kroky uvedené v bodu č. 1
3. v individuálních případech je možné k jednání přizvat i zástupce OSPOD dle místa trvalého pobytu dítěte. Pokud má škola informaci, že je rodina již v evidenci této instituce, je vhodné kontaktovat OSPOD vždy.
4. výstupem jednání je písemný zápis, který obsahuje kroky vedoucí k nápravě. Kopii dostává zákonný zástupce, originál zůstává škole.

V případě žáka prvního stupně s více jak 25 neomluvenými hodinami a žáka druhého stupně s více jak 30 neomluvenými hodinami:

- Škola zasílá oznámení s veškerým důkazním materiálem **OSPOD a přestupkovému oddělení.**

Opakované záškoláctví v průběhu školní docházky, pokud již byli zákonní zástupci pravomocným rozhodnutím správního orgánu postiženi pro přestupek:

- Škola zasílá oznámení s veškerým důkazním materiálem (formulář a jeho přílohy) OSPOD a Policii České republiky. V rámci multidisciplinární spolupráce bylo v Ostravě nastaveno, že pokud neomluvené hodiny dosáhnou výše 100 hodin, pak může být jednání pečujících osob o dítě posouzeno jako přečin podle §201 ohrožování výchovy dítěte trestního zákoníku. Pokud již byla pečující osoba za tento trestný čin v minulosti odsouzena, může být jednání posuzováno jako protiprávní i při nižší absenci než 100 hodin.

Případné udělení kázeňského opatření se řídí Pravidly pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků.

KRIZOVÝ PLÁN - KRÁDEŽ VE ŠKOLE

Krádež je takové jednání, při kterém se někdo zmocní věci, která není jeho, a to za účelem si ji ponechat, použít ji apod., aniž by s tím majitel věci souhlasil, nebo o tom byl informován. Žáci jsou v rámci poučení o bezpečnosti upozorňováni na to, že se jedná o protiprávní jednání a na sankce, které škola použije v případě, že se někdo krádeže dopustí. Žáci i zákonní zástupci jsou upozorněni, že nošení cenných věcí do školy je rizikové chování, které může vést k jejich odcizení.

Doporučené postupy:

1. Pokud budou žáci svědky takového protiprávního jednání, ohlásí krádež nebo odcizení pedagogickému pracovníkovi školy.
2. Každou nahlášenou krádeží je nutné se zabývat, zjistit příčiny. Některé příčiny mohou být významně polehčující (dítě je ke krádeži donuceno někým jiným, z koho má strach). Někdy se může jednat o formu kompulzivního chování, kterou je nutné řešit v rámci odborné péče.
3. Osoba, která krádež odhalila, pořídí s poškozeným záznam, ze kterého budou jasné vyplývat všechny důležité skutečnosti: **kdo-kdy-kde-jak-proč-čím..** Záznam zakládá ŠMP.
4. Se vzniklou situací je seznámeno vedení školy dále pak ŠMP a TU.
5. TU informuje o vzniklé situaci zákonné zástupce (u zloděje vždy až poté, co známe přesné příčiny krádeže).
6. U náhrady způsobené škody preferovat nápravu vztahu mezi poškozeným a zlodějem (navrácení věci, omluva, kompenzace...).

7. Jestliže je škoda většího rozsahu, jedná se o úmyslné zcizení, poškození nebo zničení věci - informuje škola orgány činné v trestním řízení (obvodní oddělení Policie ČR). Hlásí se také tehdy, jestliže o to žádá poškozený nebo poškozená nebo jejich zákonní zástupci.
8. Jedná-li se o opakované jednání a výchovná a další opatření nemají žádný účinek informuje vedení školy či ŠMP také orgán sociálně právní ochrany dětí.
9. Případné udělení kázeňského opatření se řídí Pravidly pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků.

KRIZOVÝ PLÁN - VANDALISMUS VE ŠKOLE

Jako vandalismus se označuje svévolné poškozování a ničení veřejného i soukromého majetku či podobných statků, které nepřinášejí pachateli žádné materiální obohacení a pro které pachatel zpravidla nemá žádný motiv-většinou tak koná jen pro vlastní potěšení či pro potřebu odreagovat se. Ve škole se jedná nejčastěji o poškozování školního majetku či věci spolužáků. Mezi poškozování školního majetku řadíme také sprejerství (čmáranice a nápisy na zdech nebo školním nábytku, apod.).

PREVENČÍ VANDALISMU JE DŮSLEDNÉ DODRŽOVÁNÍ DOHLEDU NAD ŽÁKY.

Doporučené postupy:

1. Každý je odpovědný za škody, které svým jednáním způsobil. Proto po něm bude škola požadovat náhradu.
2. U škod, které se dají nahradit tak, že je opraví sám žák nebo žákyně, je preferován tento způsob náhrady škody. Případně může škodu nahradit jeho zákonný zástupce.
3. Osoba, která vandalismus odhalila vyhotoví záznam. Ze záznamu budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: **kdo-co-kdy-kde-proč-čím....**
4. Nedojde-li mezi zákonným zástupcem nezletilého žáka a školou k dohodě o náhradu škody, může škola vymáhat náhradu soudní cestou.
5. Zaměstnanec školy informuje TU a také ŠMP.
6. TU informuje zákonného zástupce žáka a domluví způsob náhrady.
7. Při opakovaném vandalismu stejným žákem nebo při odmítnutí spolupráce zákonného zástupce vyrozumí škola OSPOD. Škola se může obrátit také na pedagogicko-psychologickou poradnu (dále jen PPP) nebo Středisko výchovné péče Ostrava – Koblov.
8. Vandalismus je hodnocen kázeňským opatřením dle Pravidel hodnocení výsledků vzdělávání žáků.

Při výskytu vandalismu je potřeba objasnit důvody pro takové chování. Může jít o záměr nebo cíl, snahu na sebe upozornit, vyrovnat se spolužákům a spolužačkám, o následek šikany nebo její doprovodný jev apod.

KRIZOVÝ PLÁN – TABÁKOVÉ VÝROBKY

Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace omamných a psychotropních látek, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek.

Prvními Evropany, kteří se setkali s tabákem, byli Kolumbovi námořníci. Do Evropy se tabák dostal v roce 1512 a do Čech se dostal koncem 16. století. Tabákový kouř obsahuje řádově tisíce chemických látek. K nim patří dehty, kysličník uhelnatý a dokonce i takové látky jako kyanid, arsenid nebo formaldehyd. Z nich je 60-100 rakovinotvorných. Návyková látka je v tabáku jediná - nikotin.

KONZUMACE TABÁKOVÝCH VÝROBKŮ:

Doporučené postupy:

1. Je-li žák přistižen při požívání tabákových v prostorách školy, v době školního vyučování nebo při akcích pořádaných školou, je nutné mu v dalším požívání zabránit.
2. Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit, ideálně za přítomnosti další osoby.
3. Pedagogický pracovník, který přistihl žáka při požívání tabákových výrobků nebo byl o této skutečnosti žákem/y informován, sepíše o události stručný záznam s vyjádřením žáka (odkud a od koho má tabákový výrobek). Záznam podepíše pedagog, žák, případně svědci. Záznam se zakládá do agendy metodika prevence.
4. Pedagogický pracovník informuje vedení školy, ŠMP, TU.
5. Třídní učitel informuje zákonného zástupce a odevzdá mu výrobky (o předání sepíše zápis, který nechá podepsat).
6. Zápisy založí ŠMP do své agendy.
7. Při opakovaném přistižení vyrozumí škola OSPOD.
8. Udělení kázeňského opatření dle Pravidel hodnocení výsledků vzdělávání žáků.

KRIZOVÝ PLÁN - ALKOHOL

Alkohol je návyková látka s velmi komplexními účinky na lidský organismus, které se rozhodně neomezují jen na ovlivnění psychiky nebo chování, v některých případech se může rozvinout závislost na alkoholu, která je závažnou psychiatrickou poruchou. Alkohol dále poškozuje srdce a oběhový systém, játra, způsobuje onemocnění různých orgánů trávicího systému. K prvním zkušenostem s alkoholem dochází ve věku 11-13let. Prodej nebo podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let je v České republice zakázáno. Zakázáno je rovněž osobám mladším 18 let alkohol nabízet, nebo je v konzumaci alkoholu podporovat. Základní pravidla primární prevence v případě zjištění konzumace alkoholu dítětem je nutná spolupráce s rodiči. Pokud jsou rodiče bez zájmu, je možné se obrátit na PPP, specializované pracoviště zabývající se prevencí. Všeobecná prevence školy by měla být zaměřena na formování vhodných postojů k návykovým látkám. Přiměřeně věku by měli být žáci informováni o alkoholu, jeho povaze, účincích i rizicích.

KONZUMACE ALKOHOLU VE ŠKOLE

Doporučené postupy:

1. Pedagogický pracovník zabrání žákovi v další konzumaci a odebere alkoholický výrobek za přítomnosti další osoby.
2. Pedagogický pracovník posoudí, zda žákovi hrozí nebezpečí. Pokud žákovi hrozí nebezpečí, žák je ohrožen na životě a zdraví, je nutné zajistit nezbytnou pomoc a zavolat lékařskou službu první pomoci.
3. Pedagogický pracovník informuje vedení školy, ŠMP, VP, TU a zákonného zástupce.
4. Pokud žák není ohrožen na životě, ale není schopen pokračovat ve vyučování, je nutné neprodleně kontaktovat zákonného zástupce žáka a zajistit, aby si ho odvezl domů (případně požádat o pomoc OSPOD).
5. Pedagogický pracovník sepíše zápis se žákem (zejména odkud, od koho má alkohol). Zápis nechá podepsat.
6. Záписy zakládá ŠMP do své agendy.
7. Jednání s rodiči, výchovná komise.
8. Udělení kázeňského opatření dle pravidel Pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků.
9. Při opakovaném přistižení nutno kontaktovat OSPOD!

NÁLEZ ALKOHOLU VE ŠKOLE:

V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy alkohol, tekutinu nepodrobují žádnému testu.

Doporučené postupy:

1. O nález ihned uvědomí vedení školy, ŠMP.
2. Vedení školy uloží tekutinu pro případ usvědčujícího důkazu.
3. Nálezce sepíše stručný záznam – datum, místo, čas nálezů.

ZADRŽENÍ ALKOHOLU U ŽÁKA:

Opět se tekutina nepodrobuje testu na zjištění chemické struktury.

Doporučené postupy:

1. Nález je oznámen vedení školy, ŠMP, TU.
2. Pedagogický pracovník, který alkohol objevil, sepíše záznam s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). Za přítomnosti další osoby odebere alkoholický výrobek.
3. Třídní učitel o nález vyrozumí zákonného zástupce žáka.
4. Jednání s rodiči, výchovná komise.
5. Záписy zakládá ŠMP do své agendy.

6. V případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož žáka, oznámí škola situaci příslušnému orgánu OSPOD.
7. Udělení příslušného kázeňského opatření.

KRIZOVÝ PLÁN – OMAMNÉ A PSYCHOTROPNÍ LÁTKY

OPL= omamné a psychotropní látky

V prostorách školy v době vyučování i na všech akcích školou pořádaných je zakázána výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace omamných a psychotropních látek. Je zakázáno i navádění k užívání těchto látek a vstup do školy pod vlivem OPL. Ten, do se dozví, že jiný připravuje nebo páchá trestný čin nedovolené výroby a jiného nakládání s OPL a spáchání nebo dokončení takového trestného činu nepřekazí, se sám vystavuje trestnímu stíhání. Překazit takový trestný čin lze tím, že ho včas oznámí orgánům Policie České republiky.

Nejčastější typy návykových a psychotropních látek:

Marihuana a hašiš

Marihuana a hašiš se vyrábějí z konopí. V ČR se vyskytují dvě formy marihuany. Pěstovaná podomácku Marihuana v České republice se vyskytují 2 odlišné formy marihuany: Pěstovaná podomácku obsahuje zpravidla 3-5 % THC. Pěstovaná tzv. hydroponiím způsobem ve velkých halách obsahuje zpravidla 10-30 % THC. U určitých osob po požití marihuany může dojít k rozvoji psychických problémů, deprese, úzkosti, paniky vedoucí k sebepoškozování, k poruchám myšlení a krátkodobé paměti, rozvoji paranoidního stavu. Marihuana bývá mladých lidí nejčastěji zneužívanou nelegální drogou.

Těkavé látky

Ředidla, lepidla, plynné látky. Jedná se o vysoce nebezpečné chemikálie, které ovlivňují mozek (centrální nervovou soustavu). Patří se i toluen. Toluén je nejčastěji užíván už malými dětmi. Účinek je krátkodobý a brzy odezní. Dostavuje se euforie, poruchy vnímání, halucinace, poruchy vědomí a spánku, agrese. Nebezpečnost této látky spočívá v neodhadnutí dávky. Může dojít k bezvědomí až kómatu, k srdeční zástavě, zástavě dechu nebo udušení zvracením. Trvale poškozuje mozek.

Metamfetamin (pervitin)

Jedná se o stimulační drogu, která má budivý efekt, ovlivňuje centrální nervovou soustavu. Zrychluje myšlení, zvyšuje motorické tempo, vytváří třes, zahání únavu, vyvolává euforii a příjemné pocity tělesné i duševní, snižuje chuť k jídlu. Člověk ztrácí zábrany, zvyšuje se jeho sexuální pud. Osoba intoxikovaná pervitinem může mít sklony k agresivnímu chování.

Heroin

Řadí se mezi opiáty, které se používají jako léky proti bolesti a kašli. Injekční aplikace drogy je vysoce riziková. Má rychlý vliv na centrální nervový systém, potlačuje bolest, působí euforii, má tlumivé a zklidňující účinky. Na jeho pravidelném užívání vzniká i

fyzická závislost, takže syndrom odnětí látky je provázen velkými bolestmi a dalšími závažnými somatickými problémy.

Halucinogenní drogy

Nejznámější je extáze (MDMA), trip (LSD).

Některé okamžité účinky: Při intoxikaci rozšířená zornice, zčervenání, rychlejší puls, horší sebeovládání, snazší ovlivnitelnost. Objevují se, jak název říká, halucinace, čili člověk vnímá to, co není, nebo nevnímá to, co je. Zhoršená schopnost rozhodování. Horší kontakt s realitou. Někdy abnormálnost chování.

Rizika: Nebezpečí pro duševní zdraví. Pod vlivem drogy někdy nebezpečnost vůči sobě nebo druhým). Uvádí se i vyšší riziko nádorů a epileptických záchvatů. U extáze nepředvídatelnost účinků drogy. Dávka, která je některými lidmi snášena bez zjevných následků, může u jiných způsobit smrtelnou otravu. Pronikavý vzestup krevního tlaku, tepové frekvence i spotřeby kyslíku v srdečním svalu, což představuje zvlášť velké riziko pro lidi s onemocněními srdce a krevního oběhu. Prudký vzestup krevního tlaku může vést k cévním mozkovým příhodám. Předávkování se typicky projevuje pronikavým vzestupem teploty, těžkým ztrátami tekutin, poklesem hladin minerálů a záchvaty. Po odeznění účinků MDMA se poměrně často objevují deprese a někdy i sebevražedné myšlenky nebo tendence. Nebezpečnost drogy ještě pronikavě roste při kombinaci s jinými látkami, např. hašišem nebo alkoholem.

Doporučené postupy při konzumaci OPL ve škole:

1. Pedagogický pracovník zabráni žákovi v další konzumaci látky a za přítomnosti další osoby látku odebere.
2. Pokud žákovi hrozí nebezpečí, je ohrožen na zdraví a životě, zajistí pedagogický pracovník nezbytnou pomoc, přivolá lékařskou službu první pomoci a Policii ČR, informuje okamžitě zákonného zástupce žáka.
3. Ped. pracovník dále informuje vedení školy, ŠMP, TU, VP.
4. Jestliže nebezpečí nehrozí, sepiše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka (datum, místo, čas, jméno a podpis). V případě, že žák odmítne dokument podepsat, je třeba tuto skutečnost uvést do zápisu. Záznam založí ŠMP do své agendy.
5. Škola vyrozumí zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole. Současně splní škola oznamovací povinnost k orgánu OSPOD.
6. V případě nedostupnosti zákonného zástupce, vyrozumí škola OSPOD, vyčká jeho pokynů a vyžádá si pomoc.
7. Následuje jednání se zákonnými zástupci, kde škola v zájmu dítěte informuje o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace, doporučí rodičům, aby vyhledali odborníka a informovali se o léčbě (adiktologie, středisko výchovné péče, nestátní organizace zabývající se prevencí).
8. Udělení příslušného kázeňského opatření

Doporučené postupy při distribuci OPL ve škole:

Distribuce návykových je v České republice považována za protiprávní jednání. Je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující.

1. V případě podezření na distribuci OPL musí pedagogický pracovník tuto skutečnost ohlásit na Policii ČR (podezření ze spáchání trestného činu).
2. Vyrozmět vedení školy, ŠMP, VP, zákonného zástupce.
3. Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let nebo bylo namířeno proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola také OSPOD.
4. Sepsat zápis s vyjádřením žáka.
5. Udělení příslušného kázeňského opatření.

Pokud v rámci tohoto podezření zajistí pracovníci školy nějakou látku, postupují způsobem popsaným níže.

Doporučené postupy při nálezu OPL v prostorách školy:

1. Látku nepodrobovat testům.
2. Informovat vedení školy, ŠMP.
3. Za přítomnosti dalšího pracovníka školy vložit látku do obálky (ideálně za použití gumových rukavic) - napsat datum, čas a místo nález, přelepit, místo přelepu opatřit razítkem školy, podepsat a uschovat v trezoru.
4. Sepsat záznam o nález.
5. Informovat místní oddělení Policie ČR.

Doporučené postupy při nálezu OPL u žáka ve škole:

1. Látku nepodrobovat testům.
2. Informovat vedení školy, ŠMP.
3. Sepsat záznam s vyjádřením žáka (datum, místo a čas nález, jméno žáka), nechat podepsat, nutná přítomnost dalšího pracovníka školy.
4. Informovat Policii ČR, která identifikuje a zajistí podezřelou látku a informuje zákonného zástupce.
5. V případě intoxikace žáka přivolat lékařskou službu první pomoci a předat lékaři zajištěnou látku.
6. Jednání se zákonnými zástupci, výchovná komise.
7. Udělení kázeňského opatření.

V případě podezření, že některý z žáků má nějakou OPL u sebe, je nutné vyrozumět Policii ČR a zkontaktovat s ní další postup. Do příjezdu Policie ČR je třeba žáka izolovat a mít pod dohledem. V žádném případě se neprovádí osobní prohlídka nebo prohlídka věcí žáka.

KRIZOVÝ PLÁN - ŠIKANA

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Je to cílené a opakované užití fyzických a psychických útoků jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Šikana realizovaná prostřednictvím moderních komunikačních prostředků, především prostřednictvím internetu a mobilu je označována jako kyberšikana.

Šikanování je mimořádně nebezpečná forma násilí, která ohrožuje naplňování zásad a cílů vzdělávání ve škole a školském zařízení, kdy dochází ke ztrátě pocitu bezpečí žáků. Často zůstává dlouho skryté. Tak i při relativně malé intenzitě šikany může u jejích obětí docházet k závažným traumatům s dlouhodobými následky a k postupné deformaci vztahů v kolektivu.

Šikana v zárodečných stádiích se více či méně vyskytuje téměř v každé škole. Proto je třeba klást důraz na budování otevřených, kamarádských a bezpečných vztahů mezi žáky ve třídě. Je důležité, aby pedagogové uměli rozpoznat a řešit počáteční stadia šikanování. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezdědka v celoživotních následcích na duševní a tělesné zdraví obětí.

Doporučené postupy při řešení počáteční šikany:

1. Rozhovor s těmi, kteří na šikanu upozornili a s oběťmi.
2. Nalezení vhodných svědků.
3. Individuální, popřípadě konfrontační rozhovory se svědky.
PŘÍMÁ KONFRONTACE OBĚTI A AGRESORA JE NEPŘÍPUSTNÁ!
4. Zajištění ochrany obětí (umístění žáka do chráněného prostředí s dohledem dospělé osoby).
5. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.
6. Informování zákonných zástupců všech účastníků šikany.
7. Jednání se zákonnými zástupci, výchovné komise.
8. Ze všech jednání musí být vyhotoven zápis s podpisy zúčastněných (zakládá ŠMP).
9. Udělení kázeňského opatření.
10. Práce se třídou.
11. Dle uvážení, zařazení preventivního programu pro třídní kolektiv.

Rozhovory v pořadí – oběť, svědci, agresori

Dle situace je možno oddělit agresory od kolektivu, aby nemohli ovlivnit svědky
Je třeba zjistit:

- kdo je oběť, popřípadě kolik je obětí
- kdo je agresor, popřípadě kolik je agresorů, kdo je iniciátor a kdo je aktivní účastník šikanování
- kdy a kde k šikaně dochází
- jakou formou, co a jak dělali agresori konkrétním obětím
- jak dlouho a jak často trvá

- proč ubližovali
- jaké opatření navrhnou a proč
- jak lze násilí v budoucnu zabránit

Doporučené postupy při řešení pokročilé šikany:

1. Prvotní bezprostřední záchrana oběti (zastavení skupinového násilí), zde se podílí dohlížející pedagog a přivolání kolegové, incident hlásí vedení školy.
2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
3. Zabránění domluvě agresorů (agresory je vhodné úplně oddělit).
4. Pomoc a podpora oběti – v případě nutnosti vedení školy kontaktuje lékaře. Souběžně probíhá oznámení Policii ČR a kontaktují se zákonní zástupci.
5. Je vhodné kontaktovat také specialistu na šikanu.
6. Následně proběhne vlastní vyšetření incidentu dle pravidel.
7. Při jednání s rodiči oběti i agresora je nutná přítomnost více zástupců školy (např. ředitel školy, třídní učitel, výchovný poradce, metodik prevence).
8. Udělení kázeňského opatření.
9. Pedagogičtí pracovníci musí postupovat ve shodě.
10. Při jednání s rodiči šikanovaného je nutné je ubezpečit o snaze dítě ochránit.
11. Ze všech jednání je nutné vyhotovit zápis, zakládá metodik prevence.
12. Práce se třídou.
13. Dle uvážení, zařazení vhodného preventivního programu pro třídu.

Doporučené postupy při řešení šikany učitele:

1. Pedagog v pozici oběti šikany nebo pedagog, který je svědkem takovéto situace, vyhledá bezprostředně pomoc.
2. Obrátit se může na ŘŠ, ZŘŠ, ŠMP, VP, kolegu ke kterému má důvěru.
3. Informujte ŘŠ.
4. V případě potřeby zajistí vedení školy učitel chráněné prostředí.
5. Školní poradenské pracoviště zajistí další šetření (případně požádá o pomoc pracovníka z PPP): rozhovory s obětí, svědky, agresorem.
6. Ze všech jednání je nutné vyhotovit zápis s podpisy zúčastněných.
7. Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování informuje škola PČR, pedagogicko-psychologickou poradnu nebo středisko výchovné péče.
8. Oznámení zákonným zástupcům agresorů, svolání VK.
9. Kázeňská opatření, dohodnutí postupu nápravy.
10. Intervenční program pro třídní kolektiv.
11. ŘŠ nabídne pedagogovi odbornou pomoc a podporu – konzultace, individuální supervize, monitoring, odkaz na odbornou péči apod.
12. Škola dle potřeby dohodne průběžnou spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče, popřípadě jinými externími institucemi zabývající se danou problematikou.

KRIZOVÝ PLÁN - KYBERŠIKANA:

Kyberšikana je forma agrese, která se uplatňuje vůči jedinci či skupině osob s použitím informačních a komunikačních technologií (počítačů, tabletů, mobilních telefonů a dalších moderních komunikačních nástrojů), a ke které dochází opakovaně, ať už se strany původního agresora či dalších osob – tzv. sekundárních útočníků (např. opakované sdílení nahrávky, opakované komentování apod.).

Doporučené postupy:

1. Incidentem je nutné zabývat se vždy!
2. Je nutné zajistit ochranu a podporu oběti: zklidnění oběti, odstranit závadný obsah z internetu, zablokovat profil pachatele...
3. Zajistit důkazy (možná podpora IT kolegy): např. stáhnout dané stránky do lokálního počítače, zajistit seznam žáků, kteří stali publikem kyberšikany, pokusit se identifikovat agresora.
4. Informovat vedení školy a ŠMP.
5. ŠMP provede zápis.
6. Informovat zákonné zástupce oběti i agresora.
7. Dle potřeby spolupracovat s Policií ČR, IT expertem, OSPOD.
8. Realizace preventivních opatření (např. projektových dnů zaměřených na prevenci). Dát třídě jasně najevo, že takové chování nebude tolerováno.

Doporučení oběti:

1. Ukončete komunikaci

Nekomunikujte s útočníkem, nesnažte se ho žádným způsobem odradit od jeho počinání, nevyhrožujte, nemstěte se. Cílem útočníka je vyvolat v oběti reakci, ať už je jakákoli.

2. Blokujte útočníka

Zamezte útočníkovi přístup k vašemu účtu nebo telefonnímu číslu a je-li to v dané situaci možné, i k nástroji či službě, pomocí které své útoky realizuje (kontaktujte poskytovatele služby).

3. Oznamte útok, porad'te se s někým blízkým, vyhledejte pomoc

Svěřte se blízké osobě. Pro uchování důkazů oslovte někoho, kdo má vyšší IT gramotnost. Kontaktujte školu a specializované instituce (PPP, policii, SVP, intervenční služby specializující se na řešení kyberšikany, psychology apod.).

4. Uchovejte důkazy

Uchovejte a vystopujte veškeré důkazy kyberšikany (SMS zprávy, e-mailové zprávy, zprávy z chatu, uložte www stránky apod.). Na základě těchto důkazů může být proti útočníkovi či útočníkům zahájeno vyšetřování. (postup viz příloha).

5. Žádejte konečný verdikt

Po prošetření celého případu trvejte na konečném stanovisku všech zainteresovaných institucí.

KRIZOVÝ PLÁN - NETOLISMUS

Termínem netolismus označujeme závislost (závislostní chování či závislost na procesu) na tzv. virtuálních drogách. Mezi ně patří zejména: počítačové hry, sociální sítě, internetové služby (různí druhy chatu), virální videa, mobilní telefony, televize aj.

Rizika spojená s netolismem je možné rozdělit na:

Tělesná rizika

Časté bolesti pohybového aparátu bolest šíje, ramen, bederní páteře, drobných kloubů, zápěstí atd. Se sedavým způsobem života mohou být spojeny další problémy, např. obezita, cukrovka a srdeční onemocnění. Popisovány jsou také případy epilepsie, větší tendence riskovat, která zvyšuje riziko úrazů. Časté jsou bolesti očí, dále pak pálení a slzení očí, výskyt tiků, skvrny před očima a potíže při zaostřování při přenášení pohledu z blízkého na vzdálený cíl či naopak.

Psychologická a sociální rizika

Nadužívání počítače významně zasahuje do organizace času a projevuje se například nepravidelností v jídle nebo nedostatkem spánku. Zhoršují se mezilidské vztahy v rodině, partnerských vztazích, ve škole. Dochází ke zhoršování školního prospěchu. Zvyšuje se riziko závislostního chování. Zatěžování nervového systému vede k poruchám paměti a komunikačních schopností. Předpokládá se také větší sklon k agresivitě, rvačkám, šikanování, nepřátelskému nebo podezřivému ladění. Problematickým se také může stát odtržení od reality. Pro netolismus je charakteristický pozvolný, plíživý a neuvědomělý vznik, neostrá hranice mezi vyžíváním, používáním, problémovým užíváním a závislostí. Charakteristický je růst jednoho programu (způsobu chování) na úkor druhých do té míry, že je schopen vyřadit životně důležité programy. Pro pochopení podstaty netolismus je třeba uvědomit si, jaké potřeby dítěte či dospělého hraní on-line her vlastně uspokojuje.

K příznakům netolismus patří:

- méně vykonané práce
- pocit prázdnoty, když není člověk u počítače
- ztráta kontroly nad časem stráveným u počítače
- brzké vstávání k počítači nebo ponocování u počítače
- rostoucí nervozita a neklid, když člověk delší dobu nemůže hrát

Doporučené postupy:

Nejvhodnějším řešením je vydat se cestou kompromisu – domluvit si určitý „kontrakt“ a postupnými kroky se dopracovat k tomu, že dvě hodiny času na počítači budou vyváženy dvěma hodinami času stráveného sportem, čtením knížek, kroužky apod. Horším scénářem je zjištění, že netolismus se u dítěte projevuje jako reakce na jiný hlubší problém. Dítě se cítí osaměle, nemá ve škole kamarády, nepociťuje dostatek lásky ze strany rodiny nebo musí čelit šikaně, a proto utíká do virtuálního světa. V takovém případě je již vhodné obrátit se na odbornou pomoc psychologa, adiktologa.

1. Je velmi důležité všimnout si varovných a nežádoucích změn v chování žáků (např. narušení vztahů, zhoršení žákova prospěchu, zvýšená unavenost, ztráta kamarádů, zvýšená agresivita aj.).
2. Oznámení o změnách v chování žáka TU a ŠMP.
3. TU a ŠMP provede se žákem rozhovor. ŠMP vyhotoví zápis.
4. TU oznámí zákonnému zástupci vzniklou situaci a nabídne mu odbornou pomoc, případně konzultaci se ŠMP nebo školním psychologem.
5. Pro odbornou konzultaci je možné kontaktovat centrum Renarkon Ostrava (terapeutické centrum), adiktologii

KRIZOVÝ PLÁN – DOMÁCÍ NÁSILÍ

Domácí násilí řadíme mezi typy rizikového chování, které mohou ohrozit zdravý vývoj žáků a mít nepřímé dopady do chování žáků. Má negativní vliv na harmonický vývoj dětí a mladistvých zejména v oblasti emocionální, vztahové, může ohrozit i zdravý tělesný vývoj. Domácí násilí je netypickou formou rizikového chování pro školní prostředí, navíc je složité ho přesně identifikovat a správně vyhodnotit míru a potřebu podpory z vnějšího prostředí. Špatně zvolená forma intervence může mít paradoxně závažné negativní dopady na řešení celé situace. Násilí, které se odehrává v rodině, se může projevovat v chování žáka a může být jedním z důvodů dalších forem rizikového chování (např. záškoláctví, zneužívání návykových látek, sebepoškozování, násilné chování aj.). Rodina, v níž se odehrává domácí násilí, představuje rizikové prostředí, které má přímé dopady na všechny členy rodinného systému, zejména pak na děti. Negativně ovlivňuje vývoj dětí a mladistvých zejména v oblasti psychické, sociální a emocionální a promítá se do chování dítěte. Domácí násilí představuje obvykle fyzické, psychické, nebo sexuální násilí mezi blízkými osobami, k němuž dochází skrytě v soukromí.

PROBLÉM OZNÁMÍ DÍTĚ SAMO:

Doporučený postup:

1. Vyslechnout dítě a vyjádřit mu podporu a důvěru.

2. Informovat vedení školy, ŠMP a domluvit se na společném postupu.
3. Požádat dítě, aby vše popsalo nebo napsalo na papír.
4. Provést zápis.
5. Připravit dítě na to, že to, co se mu stalo není v pořádku a musí se ohlásit.
6. Oznámit podezření na Policii ČR nebo OSPOD.

PROBLÉM OHLÁSÍ DRUHÁ OSOBA:

Doporučený postup:

1. Citlivě zjistit dostupné informace za zachování etiky.
2. Informovat vedení školy, ŠMP a domluvit se na společném postupu.
3. Připravit oznamovatele na ohlašovací povinnost.
4. Provést zápis.
5. Oznámit podezření na Policii ČR nebo OSPOD.

KRIZOVÝ PLÁN - SEBEPOŠKOZOVÁNÍ

Sebepoškozování se stalo mezi dětmi a dospívajícími fenoménem posledních let. Pro mnohé je nepochopitelné, někdy je zaměňované za rozmar, jindy za módu. Ačkoliv sebepoškozování nepatří mezi lehká témata, rozhodně patří mezi témata důležitá, o kterých je potřeba mluvit. Rodiče a všichni, kdo s dětmi a dospívajícími pracují, by měli vědět, jak reagovat v situacích, kdy se jim jedinec o sebepoškozování přímo svěřil či si sami všimnou, že si dotyčný ubližuje.

Co je to sebepoškozování?

Sebepoškozování (automutilace, self-harm, wrist-cutting syndrome) zahrnuje různé formy úmyslného ubližování si a zraňování vlastního těla, aniž by cílem tohoto jednání bylo ukončení života (Dušková, 2017).

Sebepoškozování se objevuje nejčastěji u dětí starších 12 let, tedy v období puberty a adolescence, můžeme se s ním však setkat i u dětí mladších. Objevuje se více u dívek než u chlapců. „Až 10 % mladých lidí ve věku 11 až 25 let má zkušenost se sebepoškozováním“ (Platznerová, 2013, s. 2).

Mezi nejčastější formy sebepoškozování patří různé podoby řezání se ostrými předměty či pálení se, typicky na zápěstí či předloktí, ovšem i na jiných částech těla, jako je oblast kotníků, lýtek, stehna a prsou. Sebepoškozování však může nabývat různých podob, např. vytrhávání vlasů, píchání jehlou, okusování nehtů do krve, užívání toxických a jedovatých látek (Kulháněk, 2012).

Co vede jedince k sebepoškozování?

Sebepoškozování je s největší pravděpodobností výsledkem nějaké emoční těžkosti, která se může pojít s následujícími faktory:

- vlastní prožitky (napětí, stres, pocity viny, neklid, nedostatek smysluplné činnosti, osamocení, nízké sebevědomí, nejistota, úzkostnost, depresivnost);
- rodina (dysfunkční rodina, úmrtí rodiče nebo jiného člena rodiny, hádky a domácí násilí, nepochopení ze strany rodičů, nedostatek komunikace v rodině);

- kamarádi (absence dobrého kamaráda, neshody s kamarády, nápodoba vzorů);
- traumatické zážitky (šikana, týrání, sexuální zneužívání);
- ostatní (vliv sociálních sítí, hledání vlastní identity, experimentování s vlastním tělem, snaha překračovat hranice, touha po pozornosti, zásadní změny v životě, celková křehkost osobnosti, závažná psychická porucha).

Co sebepoškozování přináší?

Někteří lidé popisují sebepoškozování jako způsob, jak:

- vyjádřit něco, co je těžké vyjádřit slovy;
- proměnit neviditelné myšlenky a pocity v něco viditelného;
- přehlušit psychickou bolest bolestí fyzickou;
- uniknout traumatickým vzpomínkám;
- mít v životě něco, na co se mohou spolehnout;
- získat pocit kontroly.

Sebepoškozování jako forma závislosti

Po sebepoškozování může člověk pociťovat krátkodobý pocit uvolnění a kontroly. Pokud však primární příčina vedoucí k sebepoškozování zůstává nevyřešena, s odstupem času může sebepoškozování prohlubovat již existující emoční zátěž a zároveň se roztáčí kolotoč závislostního chování, kdy se zvyšuje potřeba si ubližovat.

Pojítko mezi sebepoškozováním a sebevražedným jednáním

Lidé, kteří se sebepoškozují, obvykle nechťejí zemřít. Sebepoškozování je nástrojem, jak se vypořádat s obtížemi, se kterými se jedinec potýká během svého života, spíše než způsobem, jak jej ukončit. Sebepoškozování však může významně zvyšovat riziko sebevraždy, kdy jedinec ukončí svůj život neúmyslně.

Co dělat v případě zjištění sebepoškozování?

Ať už vám to někdo řekne přímo nebo máte podezření, že si někdo ubližuje, může být těžké vědět, co říct a jak se k situaci co nejlépe postavit. Můžete se cítit šokovaní, rozzlobení, bezmocní, smutní. Snažte se nepodlehnout silným emocím a nejednejte v rozrušeném stavu.

Jedinec, který se sebepoškozuje, potřebuje najít oporu ve vaší emoční stabilitě a rozvážnosti. Způsob, jakým zareagujete, bude mít dopad na to, zda se vám či někomu dalšímu dotýčná osoba ohledně svého sebepoškozování hlouběji otevře.

Existuje spousta věcí, které můžete udělat, abyste pomohli někomu, o kom víte, že se sebepoškozuje. Zde je několik věcí, které je třeba mít na paměti:

- **snažte se nehodnotit;**
- **nesnažte se vynutit změnu;**
- **při komunikaci buďte upřímní;**
- **buďte empatičtí a mějte pochopení;**
- **dejte dotýčnému najevo, že jste tu pro něj;**
- **nabídněte pomocnou ruku v hledání odborné pomoci;**
- **připomeňte jim jejich pozitivní vlastnosti a věci, které dělají dobře.**

Zároveň můžete jedince motivovat k nácviku a internalizaci strategií, které mohou být nápomocné v předcházení a zvládání nutkání k sebepoškozování. Tyto strategie mohou zahrnovat:

- rozpoznání a pojmenování spouštěčů, které vedou k sebepoškozování (hádky mezi rodiči, pocit osamocení, neúspěch ve škole);
- sepsání praktického „bezpečnostního plánu“ obsahující kroky, jak postupovat a osoby, na které se obrátit, v případě nutkání k tomu si ublížit („vůbec nevezmu žiletku do ruky“, „zavolám na Linku bezpečí“);
- využívání alternativních prostředků, jak vyjadřovat emoce, o kterých se těžko mluví (psaní deníku, kreativní činnost);
- hledání způsobů, jak předcházet tíživým pocitům a nepříjemným situacím (procházka se psem, sledování oblíbeného filmu, rozhovor s blízkou osobou);
- praktikování bezpečnějších strategií přinášejících úlevu ve chvílích akutního extrémního emočního napětí (svírání kostek ledu v ruce, bouchání pěstmi do polštáře, vyvztekání se nahlas, dechové cvičení, počítání);
- budování podpůrných sítí, kterými mohou být třeba kamarádi či rodina;
- péčování o duševní zdraví pomocí mobilních aplikací (Nepanikař, VOS.health, Calmio, Headspace);
- odměňování se za velké i malé úspěchy (zvládnutí náročné situace bez sebepoškozování, prožívání každého úspěchu, pochlibení se ostatním);
- vyhledání odborné pomoci.

Doporučení pro pedagogy

1. Nabídněte žákovi rozhovor, důležité je správné načasování a vhodné prostředí (např. kabinet bez přítomnosti dalších osob).
2. Jednejte otevřeně, věcně, bez nadměrných emocí. Situaci komunikujte jasně a pro žáka srozumitelně. Dejte žákovi dostatek prostoru k vyjádření. Pokud se žák rozpovídá, nebojte se přímo zeptat na sebepoškozování a důvody, které jej k němu vedou. Příklad: „Někdy se lidé sebepoškozují, protože je to způsob zvládnutí silných a obtížných pocitů. Zajímalo by mě, jestli to není důvod, proč si ubližuješ?“.
3. Citlivě vnímejte, zda s vámi žák na toto téma je ochotný komunikovat. Přijměte, pokud se tématu vyhne.
4. Důvěra je pro mladého člověka velmi důležitá, mějte tak na vědomí citlivost údajů, které vám jsou sděleny. Neříkejte zjištěná fakta „na potkání“ dalším lidem, ale zároveň neslibujte mlčenlivost, protože určité informace jste povinni předat dál.
5. Respektujte hranice a kompetence vaší profese. Uvědomte si, že situaci nemusíte řešit sami, pracujte v týmu. Ve škole vyhledejte školního psychologa, školního metodika prevence či výchovného poradce a proberte s nimi celou situaci a zvažte další kroky, jak postupovat.
6. Pokud si nevíte rady s řešením situace a nemáte ji s kým konzultovat, alternativně můžete kontaktovat pedagogicko-psychologickou poradnu, či se obrátit např. na Linku důvěry Dětského krizového centra, kde nabízí i anonymní poradenství.
7. Nabídněte žákovi návštěvu školního psychologa, metodika prevence či výchovného poradce a zprostředkujte první společný kontakt. Dále předejte kontakty na odborná pracoviště (např. linky důvěry, krizová centra), kam se žák bude mít možnost obrátit o profesionální pomoc.
8. O situaci vyrozumějte vedení školy a rodiče dítěte – ideálně osobně na půdě školy. S rodinou navažte systematickou dlouhodobou spolupráci a předejte jim kontakty na odbornou pomoc.
9. Pokud máte podezření, že sebepoškozování může souviset se zanedbáváním, fyzickým či psychickým týráním nebo jiným zneužíváním, škola má povinnost toto oznámit odpovědným orgánům (Policie ČR, OSPOD).
10. V případě přímého rizika vážného zranění nebo smrti následkem sebepoškození je

namíste okamžitá, i nedobrovolná hospitalizace na psychiatrii.

11. Myslete na důležitost vlastní psychohygieny. V případě potřeby neváhejte vyhledat odbornou pomoc.

V rámci prevence sebepoškozování se klade důraz především na posílení schopnosti jedince:

- zvládat zátěžové situace;
- rozpoznávat a ovládat stres;
- identifikovat silné stránky vlastní osobnosti;
- navazovat plnohodnotné vztahy.

Možnosti odborné pomoci, kontakty

- Linka bezpečí
- bezplatná linka důvěry pro děti a dospívající: 116 111 (nonstop)
- rodičovská linka: 840 111 234; 606 021 021, e-mail: pomoc@rodicovskalinka.cz
- internetová linka: lb@linkabezpeci.cz
- Linka důvěry Dětského krizového centra
- linka důvěry pro děti i dospělé osoby: 241 484 149 (nonstop)
- chat: <https://www.ditekrize.cz/pomahame-detem/>
- internetové poradenství: problem@дитеkrize.cz
- Dětské krizové centrum Ostrava
- telefon: 241 480 511, e-mail pro objednání: ambulance@дитеkrize.cz
- Rodičovská linka
- telefon: 606 021 021, e-mail: pomoc@rodicovskalinka.cz
- Linka pro rodinu a školu
- telefon: 116 000 (nonstop)

Doporučené postupy:

1. Posoudit aktuální riziko závažného sebepoškození a v případě jeho přítomnosti kontaktovat záchrannou lékařskou službu.
2. V případě podezření na sebepoškozování žáka kontaktuje zaměstnanec školy ŠMP, TU a vedení školy.
3. Pokud žák není aktuálně ohrožen závažným sebezraněním provede ŠMP osobní pohovor se žákem a vyhotoví zápis, ve kterém budou jasně stanoveny hranice a pravidla na půdě školy.
4. ŠMP, případně TU informuje zákonného zástupce žáka o vzniklé situaci a motivuje jej k návštěvě specialisty – krizové centrum, psychiatrická ambulance, linka důvěry.
5. ŠMP, případně TU nabídne zákonnému zástupci spolupráci žáka se školním psychologem. Nevhodným postupem jsou sankce a ignorace.

KRIZOVÝ PLÁN – OZBROJENÝ ÚTOK VE ŠKOLE

Krizové situace spojené s násilím ve školním prostředí zahrnují zejména rizikové chování, které je vyvoláno krizovou situací, která přichází z:

vnitřního prostředí - řešení konfliktů neadekvátním způsobem, zejména šikana, kyberšikana, vandalismus atd., útok na školu ze strany žáků, případně ze strany pedagogů,

vnějšího prostředí - řešení konfliktů neadekvátním způsobem násilí způsobené osobou, která navštívila školu (rodič žáka; osoba, která vnikla do školy nebo jejího okolí a ohrožuje školu násilím nebo jinými prostředky, které mohou ohrozit žáky a pedagogy školy).

Je třeba, aby pracovníci školy znali dobře každého žáka školy, zvýšenou pozornost je třeba věnovat žákům rizikové skupiny s násilnickými sklony. Také je třeba znát zaměstnance školy. Je nutné počítat s tím, že i dospělé osoby vstupující do areálu školy mohou patřit do rizikové skupiny. Žáci a zaměstnanci musí být informováni o tom, jak se chovat v případě uváděných nečekaných krizových situací, případně při podezření na hrozící krizovou situaci, na koho se obrátit, kde je možnost úniku a případné ochrany před útočníkem. Škola má povinnost zajistit nejen fyzické, ale také psychické bezpečí žáků, a proto opatření k zajištění fyzické bezpečnosti ve škole nesmí snížit psychické bezpečí a komfort žáků.

Vnitřní předpisy, dokumentace školy

Škola seznamuje žáky a zaměstnance s ustanoveními předpisů a pokynů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví, včetně pojmenování nebezpečí, rizik možného ohrožení života a zdraví, pokud se vztahují k příslušné činnosti, akci nebo pracovišti a průběžně také s ustanoveními školního nebo vnitřního řádu, řádů dílen, laboratoří, odborných pracoven, sportovních zařízení, tělocvičen, hřišť apod. Škola má popsány a uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví, má stanovena zvláštní pravidla při některých činnostech tělesné výchově, plavání, lyžařském výcviku, soutěžích, přehlídkách, výletech, škole v přírodě, zahraničních výjezdech apod.

Škola spolupracuje se složkami integrovaného záchranného systému a s orgány místní správy. Škola má v dokumentaci upraveny i další zvláštní povinnosti zaměstnanců, např. povinnosti a postupy při zajišťování dohledu, povinnost informovat zaměstnavatele o vzniku mimořádných událostí, povinnost důsledně dbát na účinnost technických a jiných prostředků chránících bezpečnost budov, povinnost seznamovat zaměstnance a žáky školy s opatřeními zajišťujícími bezpečnost a ochranu zdraví (na začátku školního roku, průběžné opakování dle vyhodnocených rizik, povinnost provedení záznamu o poučení). Škola při eliminaci bezpečnostních rizik spolupracuje se zřizovatelem, se zákonnými zástupci žáků, policií, složkami integrovaného záchranného systému a se školskou radou. V případě vniknutí do prostor školy a napadením ozbrojeným útočníkem je škola povinna zajistit bezpečnost žáků a zaměstnanců školy.

Doporučené postupy:

Zbraň je nalezena v prostorách školy:

Pracovník školy (pedagogický i nepedagogický), který nalezne v prostorách školy zbraň, postupuje následovně:

1. O nález ihned informuje vedení školy
2. Nalezenou zbraň uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu
3. O nález je případně informována Policie České republiky
4. Zpracuje stručný záznam o události

Žák vstoupí do prostor školy se zbraní:

Při vstupu žáka do budovy školy se zbraní (bez aktivního užití zbraně) pracovník školy (pedagogický i nepedagogický), který zjistí tuto událost, postupuje následovně:

1. Zbraň zajistí
2. O nález zbraně neprodleně informuje vedení školy
3. Nalezenou zbraň uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu
4. Zpracuje stručný záznam o události s vyjádřením žáka, u kterého byla zbraň nalezena (datum, místo a čas nálezů a jméno žáka). Zápis podepíše i žák, u kterého byla zbraň nalezena
5. V případě, že žák podepsat odmítá, uvede pedagogický pracovník tuto skutečnost do zápisu
6. Zápisu a rozhovoru je přítomen ředitel školy nebo jeho zástupce. Záznam založí školní metodik prevence do své agendy
7. Ředitel školy nebo jeho zástupce informuje zákonné zástupce žáka, případně Policii České republiky a OSPOD

Napadení žáka / žáků či zaměstnanců školy ozbrojeným útočníkem:

Při napadení žáků či zaměstnanců školy ozbrojeným útočníkem pracovník školy, který zjistí tuto událost, postupuje následovně:

1. Zajistí bezpečnost pro žáky
2. Neprodleně informuje vedení školy, kterému předá co nejvíce známých informací (místo pohybu a počet útočníků, čím jsou ozbrojeni apod.)
3. Vedení školy předá informace složkám integrovaného záchranného systému (IZS).
4. Dále pracovníci školy i žáci postupují dle instrukcí složek IZS.
5. Evakuace žáků z prostor školní budovy dle příslušného evakuačního plánu.
6. Pro případ alternativních způsobů přesunu žáků domů je povinností třídních učitelů vést důsledně agendu třídního učitele s aktuálními kontakty na zákonné zástupce.
7. Vedení školy zajistí předání informací o krizové situaci rodičům.
8. V případě vzniku krizových situací má právo poskytovat případné informace médiím pouze vedení školy.

Následná intervence

Škola je povinna zajistit následnou krátkodobou i dlouhodobou pomoc, externí psychologickou podporu pro žáky a zaměstnance školy, kterých se situace dotkla, a to ve spolupráci s IZS.

KRIZOVÝ PLÁN : EXTREMISMUS, RASISMUS, XENOFOBIE, ANTISEMITISMUS

Extremismus porušování či zneuznávání základních etických, právních a jiných společenských standardů, zejména ve spojení s verbální nebo fyzickou agresivitou, násilím nebo hrozbou násilí. Je motivován zejména rasovou, národnostní, náboženskou či sociální nenávistí.

Rasismus dělí společenské skupiny podle rasového klíče.

Xenofobní chování je takové, které na základě subjektivně stanovených prvků cizosti (jinakosti) vyvolává obavy ze subjektů, které jsou jako cizí pojmány a v krajních případech může vést k jejich poškozování.

Antisemitské jednání poškozují objekt židovského charakteru.

Mezi rizikové chování žáků patří:

Verbální a fyzické napadání spolužáků, zaměstnanců kvůli jejich politickému či náboženskému přesvědčení anebo rasovému, národnostnímu, etnickému či třídnímu původu, agitace ve prospěch extremistických hnutí na půdě školy a snaha o získání nových stoupenců mezi vrstevníky, zanedbávání školních povinností kvůli volnočasovým extremistickým aktivitám mimo školu.

Výskyt rasismu a extremismu ve škole je podmíněn i tradicemi, specifiky a problémy určitého regionu a podmínkami na konkrétní škole. Příklon k extremismu ovlivňují osobnostní dispozice, které jsou dotvářeny rodinným, školským a volnočasovým prostředím. Silný je především vliv blízkých vrstevníků a rodiny.

Základní pravidla primární prevence

Žákům je třeba zprostředkovávat demokratické hodnoty a principy lidských práv a tolerance. Také s nimi hovoříme o extremismu a o negativě spojených s minulostí a současností extremismu, rasismu, xenofobie a antisemitismu a možnostech sankcí za projevy extremismu a souvisejících jevů.

Doporučené postupy:

1. Je třeba zjistit hloubku extremistického přesvědčení u jednotlivců, případně vazby na extremistickou skupinu mimo školu. Zároveň je třeba zjistit rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole.
2. Je třeba okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky.
3. V případě zjištění hlouběji zakotvených postojů (opakované verbální či vizuální projevy s možným extremistickým podtextem, účast žáka v extremistické partě, užití násilí s extremistickým podtextem) informujeme rodiče a nabídneme jim spolupráci.
4. V případě závažných projevů (především násilných) informujeme Policii České republiky (podezření na promyšlenou a extremisticky, rasisticky, xenofobně nebo antisemitsky motivovanou činnost a na takto motivované vážnější formy násilí).

5. Ve výuce se zaměříme na výuku této problematiky, pozveme experty k diskuzi se žáky.

Kontakty, informace:

Člověk v tísni o. s.- <http://clovekvtsni.cz> Romea –<http://www.romea.cz>,

Drom - <http://www.drom.cz>, - kontakt v případě rasistických střetů ve škole, vyvolaných jednáním romských žáků

<http://www-selty-cu/www/index.php-poradenství> proti náboženskému extremismu